

Gocha Gara Jabeessota– Gorsa Koolugaltootaa fi Baqattootaa

Seensa

UK keessatti finxaaleyyii mirga gara jabeessotaa fi sochiin gareewwan gosa ilaalcha kanaaf mallatteessanii dabaluu argaa jirra. Finxaalieeyyii sanyummaa fi jibbinsa amanataa Islaamaa waan ta'eef namoonni itti amanan gara UKtti godaansa hin amanan. Namoota gurraachaafi Isiyaa akkasumas namoota saba xiqqaa, Muslimoota, godaantotaa fi namoota UK keessatti nageenya barbaadan irratti xiyyeeffatu.

Jeequmsa kaastoota dabalatee daandii UK irratti sochii mirga gara jabeeyyii fi kolugaltoota mana jireenyaa fi baqattoota keessumaa bakka jireenyaa hoteelaa irratti xiyyeeffachuu argineerra.

Kunis gareen namootaa hoteelota haleelu, akkasumas tooftaalee adda addaa fayyadamuun hoteelotaan alatti duula gochuu fi waa'ee baqattootaa fi koluagaltoota UK keessa jiran toora interneetii fi hawaasa keessatti soba, jibbaa fi odeeffannoo dogoggoraa tamsaasuun kan hirmaachisedha.

Haleellaan kun baay'ee sodaachisaa fi balaa guddaa geessisuu danda'a. Haleellaan kun suukaneessaa ta'us, namoonni kun UK keessaa muraasa bakka bu'uu isaanii yaadachuun barbaachisaadha. Isaan baayyee sagalee guddaa dhageessisu & baayyee aaru, garuu namoonni UK keessa jiran baay'een isaanii nageenyi akka sitti dhaga'amuu fi asitti simannaa akka argattu barbaadu.

Hawaasa naannoo kee keessa jiraachuu fi nageenyi sitti dhaga'amuu mirga qabda. Akkasumas hojiiwwan kee kan barame, guyyaa guyyaa raawwachuuf mirga qabda. Namni kamiyyuu sababa sanyii, gosa ykn amantii keetiin hamaa si ilaaluuf mirga hin qabu, garuu yeroo kanatti yoo nageenyi sitti dhaga'ame of eeggannoo gochuu barbaadda ta'a.

Odeeffannoo isinii fi maatii keessan nageenya keessan eeguuf gargaaru

Gocha Mirga Garajabeeyyii – Maal barbaada?

Sochiin mirga garajabeeyyii bifa hedduudhaan dhufuu danda'a. Yeroo tokko tokko akka jeequmsa Hagayya 2024 bakka namoonni baay'een itti baay'atanitti jeequmsa fayyadamuun xiyyeeffannoo argachuuf qindoominaa fi jeequmsa uumuu danda'a. Yeroo biraa immoo amala isaanii dhoksuu irratti ga'umsa qabaachuu danda'u. Soba, jibbaa fi odeeffannoo dogoggoraa tamsaasuuf akkasumas sodaachisuu fi sodaa uumuuf tooftaalee armaan gadii akka fayyadaman ni beekna.

- Magaalota ykn magaalota keessatti bakka beekamoo ta'anitti alaabaa Ingilizii qabatanii, miidhaa sanyummaa iyyuu fi doorsisaa ta'uun mormii gaggeessuu
- Bakka jireenyaa koolu galtummaatiin alatti baanaroota qabatanii fi sagalee uumuun mormii gaggeessuu, yeroo tokko tokko qabeenya irratti miidhaa geessisuu yaaluun.
- Hoteelota baqattoonni fi koolugaltoonni keessa jiraatan daawwachuun viidiyoo waraabu

- Vidiyoo waraabu fi/ykn haasa'uuf hoteelota hayyama malee seenuuf yaaluun
- jiraattota.
- Miidhaa sanyummaa iyyuu

- Dhaabbilee koolu galtootaa fi baqattootaaf deeggarsa kenneen irratti doorsisa jeequmsaa

Tooftaaleen kun **HUNDI** sodaachisuuf kan qophaa'anii fi waa'ee baqattootaa fi koolu galtoota hawaasa naannoo keessatti miira hamaa fi sodaa uumuu fi akkaawuntii miidiyaa hawaasaa irratti qooduuf kan itti fayyadamanidha.

Yeroo tokko tokko, mormitoonni mirga garajabeeyyii kun toftaa adda addaa fayyadamauun waa'ee baqattootaa fi kolagalootaa irratti oduu sobaa fi sodaachiisaa hawaasa keessatti hafarsuun akka uumanni koolagaltoota jibbuu fi sodaatu gochuu dha.

Namoota gaazexeessitoota ofiin jedhan irraa of eeggadhaa. Nama barbaadde waliin dubbachuun mirga keeti, garuu namoonni tokko tokko miidiyaa hawaasaa irratti qooduuf viidiyoo argachuuf gaazexeessitoota of fakkeessa. Yoo waa'ee muuxannoo kee gaazexeessaa tokko waliin haasa'uu barbaadde, koolagalummaa naannoo keetii ykn dhaabbalee tola-ooltummaa baqattootaa kana nagaadhaan akka gootu si gargaaruu danda'a.

Maxxansa miidiyaa hawaasaa bakka jirtu agarsiisan irratti of eeggannoo godhaa. Keessattuu yeroo sochii mirga garajabeeyyii kamiyyuu. Namoonni mirga garajabeeyyii keessa jiran namoota eessa akka jiranii fi naannoo murtaa'e keessatti maaltu akka ta'aa jiru odeeffannoo walitti qabuuf marsaalee miidiyaa hawaasaa hordofaa jiru.

Poolisiin

Yeroo tokko tokko Poolisii waliin haasa'uunis sodaachisaa ta'uu danda'a. UK keessatti poolisiin dirqama si eeguu & nageenya si eeguu qaba. Afaan Ingilizii hin beektu taanaan garuu Poolisii wajjin haasa'uu yoo barbaadde na,ma afaan hiiku akka siif qopheessu gaafachuu dandeessa, yeroo hunda yeroo gaafattu kana gochuu qabda. Hiiktuu mataa keetii argachuun si hin barbaachisu. UK keessatti sanyii, gosti fi amantiin kee hundinuu Seera UK jalatti amala eegumsa argatedha. Poolisiin kabajaan akka si ilaaluu fi nageenya kee akka si gargaaru mirga qabda.

Yaadadhuu:

Yeroo Muddamaa – bakka yakki sun yeroo sanatti raawwatamu ykn yeroo sanatti namni tokko balaadhaaf saaxilame: Bilbila keessan irratti **999** bilbilaa. Yeroo bilbilli deebii argatu Poolisii akka si barbaachisu itti himi.

Yoo yeroo muddamaa hin taane – yeroo sanatti namni balaadhaaf saaxilamu hin jiru, garuu yakka gabaasuu ykn Poolisiif odeeffannoo kennuu barbaadde: Bilbila keessan irratti **101** bilbilaa.

Bakkan jiraadhutti balaan Sochii Mirgaa mirga garajabeeyyii jira jedhee yoo yaade maal godha?

Bira Ga'uu

1. Balaa dhiheenya kana mudate kamiyyuu namoota amanamoo hawaasa keessan keessa jiran gaafadhaa. Kunis haleellaan naannoo ykn doorsisni mormii jiraachuu fi dhiisuu isaa

dabalatee ta'uu danda'a. Kunis, eessatti nageenya akka qabuu fi yeroo murtaa'e tokkotti bakka kam irraa fagaachuu akka qabdu murtoo gaarii akka gootu si gargaara.

2. Namoota biroo beektu, hojjetoota bakka jireenyaa waajjira manaa ykn dhiyeessitoota bakka jireenyaa, dhaabbilee tola-ooltummaa ykn gareewwan naannoo ati itti hirmaattu waliin haasa'ii odeeffannoo yeroo ammaa ta'e qabaachuu kee mirkaneessi.

3. Waan bakka hin jirre ykn kan hin baratamne naannoo mana keessaniitti sitti mul'atu kamiyyuu dammaqinaan eegaa. Yoo waan shakkisiisaa argite ykn dhageesse, instinct kee amanadhuu fi yaaddoo kee hatattamaan poolisii ykn hojjetoota mana jireenyaatti gabaasi.

Gocha

Osoo hin ba'iin dura:

1. Baatiriin bilbila keessanii chaarjii ta'uu fi lakkoofsota barbaachisoo ta'an akka qabattan mirkaneessaa

2. Namoota garamitti akka deemtuu fi sa'aatii meeqatti deebi'a jettee eegdu akka beekan (kun hiriyyaa ykn miseensa maatii ta'uu danda'a). Isaan si waliin wal hubachuu gochuu ykn nama tokko yoo si qunnamuu hin dandeenye beeksisuu danda'u.

3. Yoo bakka jireenyaa keessan seenuu ykn bahuu qabdan – kana gochuu keessan mirkaneessaa.

4. Kophaa osoo hin taane nama biraa wajjin bahuun gaarii ta'uu danda'a jedhee yaadi.

Yeroo baate:

1. DAMQINAAN XIYYEEFADHU – yeroo bakka jireenyaa kee keessaa baatee fi yeroo baatee deemtu naannoo kee beekuu kee mirkaneessi. Yeroo kamiyyuu nageenyi keessan balaadhaaf saaxilameera jettanii yoo yaaddan, poolisii **999** irratti bilbilaa

2. Bakka ifa gaarii qabuu fi bakka uummanni itti baay'atutti imaluuf yaali.

3. Iddoowwan yeroo hunda daawwattu irraa gara fi deebi'uuf karaa adda addaa yaaliitii itti fayyadami.

4. Nama sochii mirgaa mirga garajabeeyyii keessatti hirmaata jettee yaaddu kamiyyuu yoo sitti dhiyaate – isaan waliin hin qunnamin. Bakka ummataa nageenya qabu daftee barbaadi, namoota gamoo ummataa kan akka mana kitaabaa ykn buufata poolisii ykn suuqii keessa jiran irraa gargaarsa gaafachuu dandeessa. Bilbila poolisiitti bilbili ykn nama biraa akka si gargaaru gaafadhu bilbili.

5. Namni tokko kaameeraa qabate yoo sitti dhiyaate ykn bilbilaan si waraabuuf yoo yaale – achi irraa fagaadhu deebii hin kenniin ykn waliin hin qunnamin. Bakka ummataa nageenya qabu dafanii barbaadaatii poolisii **999** irratti bilbilaa.

Yoo Warri mirga mirga garajabeeyyii mana koo irratti haleelan yoo godhan maalan godha?

Yoo hoteela keessa jiraattan:

1. **Qajeelfama hojjetoota bakka sanatti argaman hordofuu.** Poolisii fi Hoom Ofiisii waliin ta'uun nageenya keessan eeguuf ni hojjetu. Kunis yeroo gabaabaa keessatti gara bakka biraatti si geessuu kan dabalatu ta'uu danda'a.

2. Hojjettoonni dhiyeessitoota bakka jireenyaa bakka ati jirtu akka beekan bakka simannaa irratti galmaa'uudhaan mirkaneessi. Bilbila keessan chaarjii godhadhaa.

Hawaasa keessa kan jiraattu yoo ta'ee

1. Hatattamaan poolisii **999** irratti bilbiluun manni keessan haleellaa irra akka jiru itti himaa. Miidhaa sanyummaa fayyadamaa jiru kamiyyuu gabaasuu

2. Yoo dandeesse qondaala mana jireenyaa kee bilbiltee waan ta'aa jiru itti himi.

3. Mana keessan keessatti bakka nageenya qabu barbaadaa eegaa. Kutaa foddaa hin qabne ykn foddaa irraa fageenya gahaa qabu kan akka hin seenne ykn akka hin cabne eeguuf yaali. Akka yaadaatti iddoowwan kun keessaan cufamuu kan danda'anii fi karaa ibiddaan itti miliqan ifa ta'e kan hin cufamne qabaachuu qabu.

Bakka jireenyaa kootiin ala yoo ta'e, hoteela koo ykn mana koo keessatti sochiin sirrii ta'e akka jiru odeeffannoo yoon argadhe maal godha?

1. **Hanga kana gochuun nageenya akka qabu sitti himamutti gara hoteela ykn mana keessanitti hin deebi'inaa**

2. Bakka ummanni itti baay'atu kan nageenya qabu barbaaduudhaan hiriyyaa keessan eeguu ykn waliin turuu fi odeeffannoo dabalataa dhiyeessaa mana jireenyaa keessanii irraa eegaa

3. Hoteela ykn dhiyeessaa mana jireenyaa keessan irraa akeekkachiisa barreeffamaa ykn bilbilli taatee hoteelicha keessatti mudate isin gorsu yoo isin qaqqabe, sana booda hoteelichaan ala akka jirtan itti himaa. Lakkoofsa bilbilaa siif qabaachuu isaanii mirkaneessi.

4. Dhiyeessaan mana jireenyaa ykn hoteela keessanii maal akka itti aanu isin beeksisa, yoom deebi'uun nageenya akka qabu isin beeksisa.